

Bilag 2.1 Indsats vedrørende udvikling af nye, grønne teknologier

Udfordring

Indstillingsudvalget for Fonden for Retfærdig Omstilling skal tage stilling til rammerne for annonceringen af 203 mio. kr., der skal give adgang til finansiering af grønne projekter, som bidrager til at Danmark kan opskalere og øge tempoet i udrulningen af nye, grønne teknologier.

Udmøntningen af midlerne finder sted under hensyntagen til programmet for Fonden for Retfærdig Omstilling, prioritet 1.2 "STEP Grønne teknologier og kompetencer". Indsatsen er målrettet de kritiske grønne teknologier inden for Power-to-X (PtX), brun bioraffinering fx via pyrolyse samt CO₂-fangst, -lagring og -anvendelse (CCUS). Indsatsen understøtter således strategiske nøgleteknologier i Europa.¹

Baggrund, indhold og målgruppe

Baggrund

Der er med finansiering fra programmet for Fonden for Retfærdig Omstilling afsat i alt hhv. 100 mio. kr. til Power-to-X, 190 mio. kr. til CCUS og 196 mio. kr. til brun bioraffinering såsom pyrolyse i perioden 2021-2027. Der har været annonceringer på alle tre områder heraf genannoncering på områderne CCUS og pyrolyse. For at forsøge at indfri de politiske aftaler bag fordelingen af midler udbydes nu én samlet tværgående indsats for alle områderne.

Der er fortsat behov for investeringer i grøn teknologi, der kan skabe nye jobmuligheder og styrke Danmarks position inden for bæredygtighed. For at realisere den grønne omstilling i et tilstrækkeligt tempo i de kommende år, er der behov for, at mere kapital tilføres grønne projekter for at gøre dem mere økonomisk bæredygtige. Investeringer og adgang til risikovillig kapital er centralt for, at nye grønne produkter og løsninger udvikles, skaleres og efterfølgende udbredes globalt.

Den grønne omstilling præsenterer både udfordringer og muligheder. På den ene side er der betydelige omkostninger forbundet med at skifte fra fossile

ERHVERVSSTYRELSEN

Vejlsøvej 29
8600 Silkeborg

Tlf. 35 29 17 00
CVR-nr 10 15 08 17
E-post de@erst.dk
www.erst.dk

ERHVERVS MINISTERIET

¹ Se Europa-Parlamentets og rådets forordning (EU) 2024/795 af 29. februar 2024 om oprettelse af platformen for strategiske teknologier for Europa (STEP).

brændstoffer til vedvarende energikilder, modernisere infrastruktur og implementere nye teknologier. Forsyningssikkerhed er også blevet en del af den europæiske sikkerhedspolitik. På den anden side kan investeringer i grøn teknologi føre til innovation og vækst, skabe nye jobmuligheder og reducere afhængigheden af importerede fossile brændstoffer.

PtX, pyrolyse og CCUS er alle teknologier, der bliver investeret massivt i at udvikle, da de understøtter de næste vigtige skridt i Danmarks grønne omstilling.

Indhold

Der lægges op til en indsats, som skal styrke virksomhedernes adgang til finansiering og herved øge virksomhedernes incitament til at investere i grønne teknologier, herunder særligt indenfor PtX, CCUS og pyrolyse.

Projekter under indsatsen skal overordnet falde inden for én af følgende kategorier:

- *Forsknings- og udviklingsaktiviteter*
Tilskud til forsknings- og udviklingsaktiviteter, herunder projekter der fx undersøger og udvikler mere omfattende processer og komponenter, som relaterer sig til PtX, pyrolyse eller CCUS. Dette kan fx være mellem virksomheder og videninstitutioner. Der kan også støttes gennemførlighedsundersøgelser forud for et egentlig F&U-projekt.
- *Tilskud til investering i grønne nøgleteknologier*
Tilskud til grønne investeringer inden for de støttede nøgleteknologier i denne annoncering herunder indkøb af udstyr, teknologi, certificeringer mv. Direkte tilskud til virksomheders indkøb af konkret teknologi fx automatiseringsløsninger, software, maskiner mv. Der kan også gives støtte til certificering, knowhow, patenter mv.
- *Procesinnovation og forretningsudvikling*
Der kan gives tilskud til aktiviteter, der hjælper virksomhederne med at få indsigt i nye forretningsområder og teknologier samt til aktiviteter, der modner virksomheden til at imødegå nye leverandørkrav, certificeringer og standarder fx via ekstern konsulentbistand.

Der kan også gives tilskud til virksomhedernes udgifter i forbindelse med til at udvikle, etablere og/eller afprøve samarbejder, herunder innovationssamarbejder, som understøtter SMV'ers arbejde med at indgå i værdikæder som underleverandører.

- *Kompetencerettede aktiviteter*

Tilskud til indkøb af kompetenceudvikling af medarbejdere og studerende. Der ydes fx tilskud til indkøb af kurser for at sikre, at virksomhederne er i besiddelse af de nødvendige kompetencer til at drive og videreudvikle grønne teknologier. Der ydes også tilskud til certificeringer, som bevis på, at medarbejdere besidder visse kompetencer, fx svejsecertificeringer mv.

Målgruppe

Projekter under indsatsen kan søges af både små, mellemstore og store virksomheder samt offentlige aktører, gerne i samarbejde med fx viden- og uddannelses institutioner, GTS'er, klynger m.v. Indsatsen giver mulighed for, at virksomhederne kan søge direkte, i partnerskaber eller fx i konsortier af virksomheder og viden- og uddannelsesinstitutioner.

Indsatsen kan desuden søges af aktører i tilknytning til erhvervsfyrtårnene i Nord- og Syddjylland. Ansøgere kan være nye såvel som eksisterende operatører og andre partnere i de nuværende konsortier for erhvervsfyrtårnene i Nord- og Syddjylland.

Statsstøttehåndtering

Udmøntningen af indsatsen skal være forenelig med EU's statsstøttere regler.

De minimis er den simpleste statsstøtteløsning, men er begrænset til et støtteloft på 300.000 EUR over tre år for støttemodtagere og opgøres på koncernniveau. Et alternativ til de minimis er den generelle gruppefritagelsesforordning², der rummer flere forskellige muligheder for at modtage statsstøtte, men som typisk begrænser tilskudsprocenten og aktiviteterne, der kan opnås tilskud til.

Udvælgelseskriterier

Der kan indhentes en ekstern ekspertudtalelse vedr. ansøgningernes tekniske indhold. Denne vil blive sendt i partshøring hos ansøger.

Tabel 1. Udvælgelseskriterier

Pejlemærker for retfærdig omstilling	Udvælgelseskriterier
A. Formål og effekt (0-50 point)	Der vil under dette kriterium blive lagt følgende til grund for vurderingen: - Hvordan projektet bidrager til realiseringen af nærværende indsats og programmets formål. - At ansøger sandsynliggør, at de planlagte aktiviteter vil lede til de output og resultater, ansøger har angivet.

² KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) Nr. 651/2014 af 17. juni 2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107 og 108

	• At ansøger har sandsynliggjort, at der er en omkostningseffektiv sammenhæng mellem aktiviteter og budget, så projektet er realistisk men ikke unødigt dyrt.
B. Gennemførlighed (0-30 point)	Der vil under dette kriterium blive lagt følgende til grund for vurderingen: • At det er sandsynliggjort, at projektet kan gennemføres på 2,5 år eller mindre, og at aktiviteter og udgifter kan afholdes indenfor den tidsmæssige ramme. • At der, om nødvendigt, er tilvejebragt de nødvendige tilladelser og overholdt relevante rammebetingelser for, at projektet kan gennemføres, herunder klima, og miljø- og sikkerhedsgodkendelser eller lignende. • At ansøger har sandsynliggjort projektets finansiering og, hvor relevant, statsstøtteløsningen er tilvejebragt.
C. Sammenhæng, organisering og partnerskab (0-20 point)	Der vil under dette kriterium blive lagt følgende til grund for vurderingen: • At ansøger har sammensat en projektorganisering med relevante aktører, som har den nødvendige faglige og organisatoriske kapacitet til at gennemføre projektet som beskrevet. • At ansøger har forholdt sig til øvrige relevante initiativer og aktører på området samt beskrevet, hvordan projektet tilsigter koordination med disse med henblik på sikring af synergi og merværdi.

Ansøger skal samlet opnå minimum 65 point for at komme i betragtning, og ansøger skal også opnå mindst 50 pct. af det maksimale antal point på hvert kriterium. Derudover skal der opnås en positiv score på alle underkriterier.

Forrang til rene kompetenceudviklingsprojekter

Baseret på tidligere erfaringer forventes det, at de største projekter målt på budget vil være teknologiudviklingsprojekter i form af løn- og udstyrstung forskning og udvikling. En mindre del af projekterne forventes at vedrøre kompetenceudvikling.

For at tilgodese kompetenceudviklingstiltag gives der forrang til projekter, der udelukkende består af kompetenceudvikling. Forrang medfører i denne sammenhæng, at disse projekter har førsteprioritet, såfremt de lever op til minimumskriterierne. Da kompetenceudviklingsprojekter ofte ikke kan genenere så store budgetter, forventes det ikke, puljen tømmes på nogle af aftaleområderne. Ydermere foreslås, at projekter, der udelukkende indeholder kompetenceudvikling, kan opnå op til 100 pct. støtte, hvis dette i henhold til statsstøttere reglerne vil være muligt.

Forenklingstiltag

Kontoplaner

Ansøgere skal på ansøgningstidspunktet tage stilling til, hvilken kontoplan (budgetmodel) der er den rette for netop det projekt, som de ønsker at gennemføre. De forskellige kontoplaner giver forskellige muligheder for at medtage udgifter i støttegrundlaget og har forskellige regler for, hvordan det udokumenterede tillæg (overhead) beregnes. For denne indsats foreslås det, at projekterne kun kan anvende to kontoplaner, så indsatsen bliver nemmere at søge og kommunikere.

Den ene foreslåede kontoplan (20 pct.-kontoplan) er fordelagtig for projekter med fokus på støtte til private virksomheders indkøb af konsulenttydelser og investeringer. Kontoplanen minimerer dokumentationskravene, idet udgifter til projektarbejde ikke skal dokumenteres, for at projektet kan modtage støtte hertil. Kontoplanen giver endvidere mulighed for at opnå støtte til alle støtteberettigede udgiftstyper ud over projektarbejde.

Den anden foreslåede kontoplan (40 pct.-kontoplan) er fordelagtig for løntunge projekter. Kontoplanen minimerer dokumentationskravene, da der alene skal fremvises dokumentation for udgifter til projektarbejde og projektdeltagelse. Ved brug af 40 pct.-kontoplanen beregnes et tillæg på 40 pct. af udgifterne til projektarbejde til dækning af alle andre udgifter i projektet.

Prioritering af midler og ansøgninger

Midlerne udmøntes i åben konkurrence, uden der på forhånd reserveres midler til hver geografi, men indstillingsudvalget kan i fordelingen af midler vægte hensyn til en geografisk balance i fordelingen af midler til aktiviteterne i de to landsdele, Nord- og Sydjylland.

I tilfælde af lighed i score mellem to eller flere ansøgninger, og hvor der ikke er tilstrækkelige midler tilbage i puljen til at imødekomme alle ansøgninger, kan udvalget indstille det projekt, der kan fremme geografisk balance til tilsagn. I

tilfælde af, at ansøgninger fra én landsdel opnår pointtal/scorer, så de samlet set vil opnå mere end to tredjedele af puljens midler, hvis alene scoren på ovenstående kriterier lægges til grund, forbeholder udvalget sig ret til at tildele en eller flere ansøgninger færre midler end ansøgt eller give afslag for at fremme geografisk balance mellem landsdelene.

Derudover kan indstillingsudvalget i forhold til den enkelte ansøgning beslutte, hvilke konkrete delaktiviteter eller delprojekter der bedst bidrager til at realisere indsatsen inden for projektperioden under hensyn til programmets formål. Det betyder, at indstillingsudvalget kan indstille delaktiviteter eller delprojekter til afslag. Fx kan dette tænkes relevant, hvis en ansøgning indeholder flere forskellige delprojekter eller delaktiviteter, og hvor indstillingsudvalget vurderer, jf. indsatsens udvælgelseskriterier, at kun nogle af disse delprojekter eller delaktiviteter er realiserbare og/eller bidrager til indsatsens formål.

Indstillingsudvalget kan, såfremt en eller flere ansøgninger ikke opnår mindst 65 point, vælge ikke at udmønte alle midler og i stedet vælge at gennemføre en ny annoncering i en eller begge geografier. Indstillingsudvalget kan i en eventuel beslutning om at tilbageholde midler lægge vægt på hensyn til at sikre den geografiske balance i fordelingen af midler, jf. ovenfor.

Fordelingsnøgle

Fordelingen af hovedparten af midlerne i Fonden for Retfærdig Omstilling er en del af forskellige politiske aftaler, og med henblik på at levere på de fastsatte beløbstørrelser til hhv. CCUS, PtX og Pyrolyse, som de respektive aftalekredse har været med til at beslutte, er der fastsat en indikativ fordelingsnøgle for midlerne, jf. tabel 2.

Tabel 2: Fordelingsnøgle pba. udmøntede midler

Indsatsområde	Øremærkede midler (mio. kr.)	Udmøntet (mio. kr.)	Vægtet rest (pct.)	Fordeling af midler i nærværende pulje (mio. kr.)
2. Power-to-X	100	65	20	40
4. Pyrolyse	196	149	27	55
5. CCUS	190	97	53	108

Det betyder, at midlerne først søges fordelt på en måde, der tilgodeser opfyldelse af de politiske aftaler.

Det vil sige, at de bedste ansøgninger inden for hhv. PtX, Pyrolyse og CCUS – i det omfang, de scorer over 65 point - prioriteres først, således der søges udmøntet 40 mio. kr. til PtX, 55 mio. kr. til Pyrolyse og 108 mio. kr. til CCUS.

Hvis der ikke er tilstrækkeligt mange kvalificerede ansøgninger til den enkelte teknologi, vil midlerne tilfalde de bedste projekter inden for de andre teknologier, hvis der her er en overansøgning.

Økonomi

I regi af Fonden for Retfærdig Omstilling, er der afsat 203 mio. kr. til en fælles pulje for indsatsområde 2 (Teknologi- og forretningsudvikling inden for Power-to-X), indsatsområde 4 (Udvikling af brun bioraffinering såsom pyrolyse) og indsatsområde 5 (Udvikling af lokale værdikæder for CO₂-fangst, -anvendelse og -lagring (CCUS), hvor det ikke er lykkedes at udmønte alle midlerne.

Det bemærkes, at det afsatte beløb er et maksimum. Det endelige udmøntede beløb kan derfor efter forvaltningsmyndighedens skøn blive lavere – også selvom der er indsendt kvalificerede ansøgninger.

Den maksimale EU-støtteprocent under indsatsen er 80 pct. Projekter der udelukkende indeholder kompetenceudvikling kan opnå op til 100 pct. støtte, hvis dette i henhold til statsstøttere reglerne vil være muligt. De fleste projekter forventes dog i praksis at få en lavere støtteprocent på grund af statsstøttere reglerne.

Støtteprocenten i de enkelte projekter er afhængig af aktiviteterne i projekterne, og om det er SMV'er eller fx uddannelsesinstitutioner, der gennemfører aktiviteterne. Det er i sidste ende EU's statsstøttere regler, der kommer til at fastsætte støtteprocenten for de enkelte projekter.

Udgifter og aktiviteter skal afholdes inden for projektperioden. Projektperioden fastsættes til maksimalt 2,5 år. Der kan dog efter en konkret vurdering være mulighed for projektførlængelse, dog skal projekterne være afsluttet ikke senere end 31. december 2028 af hensyn til programlukning.

Minimumsbeløb

Der skal minimum søges om ~~10-5~~ mio. kr. i tilskud. Hvis projektet udelukkende indeholder kompetenceudvikling, skal der søges minimum 2,5 mio. kr. Der kan maksimalt søges om 40 mio. kr. for at sikre at fordelingen mellem de politiske aftaler bedre kan imødekommes.

Genåbning af puljen

Det foreslås, at denne tværgående pulje kan genannonceres, hvis der fx ikke er fuldt aftræk på midlerne i første runde, eller der kommer tilbageløbsmidler.

Videre proces

Såfremt indstillingsudvalget for Fonden for Retfærdig Omstilling tilslutter sig idébeskrivelsen, og overvågningsudvalget godkender vurderingskriterierne, vil en annoncering blive offentliggjort hurtigst mulig forventeligt juni 2025 med ansøgningsfrist i oktober 2025.

Ansøgningerne forventes behandlet på udvalgets møde i januar 2026.